

KADERBRIEF 2027

INHOUD

1.	Inleiding.....	3
2.	Beleid	3
2.1	Coalitieakkoord.....	3
2.2	Financiële ruimte	3
2.3	Besluitvorming	4
2.4	Beleidskaders	4
3.	Actuele ontwikkelingen	5
3.1	Geopolitiek en landelijke ontwikkelingen.....	5
3.2	Regionale ontwikkelingen.....	5
3.3	Nieuwe wet- en regelgeving.....	6
4.	Financiële positie (beleid)	7
4.1	Reserves	7
4.2	Onderhoudsvoorzieningen	8
4.3	Risico's en weerstandsvermogen	8
4.4	Kengetallenontwikkeling	8
5.	Financieel kader 2027-2030	9
5.1	Meicirculaire 2026.....	9
5.2	Algemene begrotingsuitgangspunten	10
5.3	Uitgangspunten specifieke begrotingsonderdelen.....	11
5.4	Investeringsruimte	12
5.5	Capaciteit ambtelijke organisatie	13

1. Inleiding

Voor u ligt de Kaderbrief 2027 van de gemeente Drimmelen. Waar u normaal gesproken een Kadernota ontvangt, is dit jaar gekozen voor een afwijkende vorm. Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen in maart wordt het collegewerkprogramma momenteel nog uitgewerkt. Om die reden bevat deze Kaderbrief, anders dan gebruikelijk, geen voorstellen voor beleidskeuzes voor de periode 2027–2030.

De Kaderbrief richt zich daarom op de hoofdlijnen van het beleid, de actuele ontwikkelingen, de financiële positie en het financieel kader van de gemeente. Hiermee wordt inzicht gegeven in de belangrijkste uitgangspunten en ontwikkelingen die van invloed zijn op de opstelling van de Begroting 2027.

Met deze werkwijze wordt, ondanks de afwijkende vorm, invulling gegeven aan de onderliggende doelstelling van de financiële verordening. De raad wordt immers tijdig voorzien van de noodzakelijke financiële kaders om haar kaderstellende rol te vervullen. Daarmee wordt ook aangesloten bij de vereisten van transparantie en bestuurlijke zorgvuldigheid uit de Gemeentewet en het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording).

De Kaderbrief vormt, samen met de uitwerking van het coalitieakkoord 2026-2030, een basis voor de verdere uitwerking van de Begroting 2027 en het meerjarenperspectief, waarin de ambities uit het coalitieakkoord integraal zullen worden verwerkt.

2. Beleid

2.1 Coalitieakkoord

In het nieuwe coalitieakkoord **“Een nieuwe koers vooruit”** zijn de politiek-bestuurlijke ambities opgenomen. Het akkoord beschrijft de belangrijkste beleidsonderwerpen voor de periode 2026 – 2030.

De coalitiepartijen hebben op 4 juni 2026 het coalitieakkoord aan de raad aangeboden.

2.2 Financiële ruimte

De Voorjaarsnota 2026 geeft het meest recente beeld van de ontwikkeling van het resultaat en van de meerjarige financiële ruimte om de ambities uit het coalitieakkoord af te kunnen dekken.

In de Voorjaarsnota 2026 is nog geen uitwerking van het coalitieakkoord van 2026-2030 opgenomen. Slechts de mutaties die onvoorzien, onvermijdelijk en niet uit te stellen (onuitstelbaar) zijn, zijn verwerkt, om ruimte te laten voor het nieuwe coalitieakkoord. Verder is de meicirculaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verwerkt. Die meicirculaire kondigt vanaf 2028 een afname van het Gemeentefonds aan.

Het Rijk wil vanaf 2027 overgaan op een herverdeling van het gemeentefonds. De voorgestelde aanpassingen moeten bijdragen aan een verdeling die beter aansluit bij verschillen in noodzakelijke uitgaven en belastingcapaciteit van gemeenten.

Vanuit de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en 42 gemeenten is een oproep gedaan aan de minister om de operatie tot herverdeling te bevroren.

Het kabinet heeft het advies overgenomen en gaat méér onderzoek doen naar de verdeling van het gemeentefonds. Dit betekent dat per 1 januari 2027 slechts twee kleine aanpassingen worden gedaan. De eerste betreft de berekening van huishoudens met een laag inkomen, waarbij voortaan met percentages in plaats van honderdtallen wordt gewerkt. Daarnaast worden de rekentarieven van de onroerendezaakbelasting (OZB) aangepast aan de werkelijke gemiddelde OZB-tarieven.

Volgens het kabinet zorgen deze wijzigingen voor een verdeling die beter aansluit bij de feitelijke situatie, terwijl de financiële effecten voor gemeenten beperkt blijven.

In de Voorjaarsnota is het meerjarig perspectief geactualiseerd. Dit perspectief laat voor de komende jaren een positief financieel beeld zien. Tegelijkertijd wordt zichtbaar dat vanaf 2028 het resultaat onder druk komt te staan, met name als gevolg van wijzigingen in de uitkering uit het gemeentefonds door het Rijk. Voor de kaderstelling richting de Begroting 2027 is het van belang de kaders vast te stellen die enerzijds aansluiten bij het huidige positieve beeld, maar anderzijds tijdig anticiperen op de verwachte financiële druk in de latere jaren.

2.3 Besluitvorming

Het college beschouwt het coalitieakkoord als haar beleidsopdracht voor de nieuwe bestuursperiode en werkt dit uit in een collegewerkprogramma. Deze uitwerking wordt financieel en inhoudelijk verwerkt in de programmabegroting 2027–2030. Bij de behandeling van deze begroting wordt inzichtelijk in hoeverre de ambities uit het coalitieakkoord en het collegewerkprogramma passen binnen de financiële ruimte zoals voorzien in de Voorjaarsnota 2026.

2.4 Beleidskaders

Grondbeleid

In de gemeente Drimmelen hanteren we de kaders zoals gesteld in de nota grondbeleid 2023. Op basis van deze nota maken wij een keuze welk soort beleid wij voeren, actief of faciliterend. Bij actief grondbeleid ontwikkelen wij als gemeente zelf op eigen grond, bij faciliterend grondbeleid laten we de ontwikkeling aan de markt over maar houden we wel de regie.

Op dit moment hebben wij 5 actieve grondexploitaties, waarvan er 3 doorlopen tot en met 2028. Bij gebiedsontwikkelingen is de gemeente verplicht kosten te verhalen bij de ontwikkelende partij, dit is geregeld in de Omgevingswet. Wij sluiten met ontwikkelende partijen een overeenkomst af waarin de wijze waarop het gebied tot ontwikkeling wordt gebracht en de wettelijk verhaalbare kosten worden vastgelegd. Hoe we dit doen staat in het programma kostenverhaal 2024.

Verbonden partijen

De gemeente Drimmelen voert een belangrijk deel van haar taken uit via verbonden partijen, zoals gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. Deze samenwerkingen zijn noodzakelijk om gemeentelijke opgaven gezamenlijk en efficiënt aan te pakken,

maar brengen ook financiële en bestuurlijke risico's met zich mee. Goede afspraken over sturing, toezicht en informatievoorziening zijn daarom essentieel om grip te houden op uitvoering en kosten. De uitgangspunten hiervoor zijn vastgelegd in de Nota Verbonden Partijen.

Financiering "Treasury"

In de begroting 2026 is uitgegaan van een benodigde financiering van € 35 miljoen voor de investeringsplannen en exploitatie uitgaven in de periode van 2026 tot en met 2029. Bij de uitwerking van de projecten die deels met de Nederwiek gelden gefinancierd worden, dient rekening gehouden te worden dat dit leidt tot een aanvullende stijging van de benodigde leningen.

Zoals beschreven in de sectie kengetallen, heeft Drimmelen een stijgende schuldquote en een dalende solvabiliteit. Het aangaan van méér leningen versterkt deze trend.

3. Actuele ontwikkelingen

3.1 Geopolitiek en landelijke ontwikkelingen

In de periode 2027–2030 nemen de financiële risico's voor kleine gemeenten, zoals Drimmelen, toe door externe ontwikkelingen waar wij als gemeente weinig invloed op hebben. Geopolitieke spanningen kunnen leiden tot plotselinge stijgingen van energieprijzen, verstoringen in leveringsketens en hogere kosten voor bouw- en onderhoudsprojecten, waardoor geplande investeringen duurder of moeilijk uitvoerbaar worden.

Tegelijkertijd veroorzaken landelijke beleidswijzigingen, zoals strengere milieueisen, hervormingen in het sociaal domein en nieuwe wettelijke verplichtingen, een toename van de uitgaven, zonder dat daar structureel voldoende middelen tegenover staan

Bovendien kunnen economische tegenwind en inflatie de vraag naar gemeentelijke ondersteuning vergroten, terwijl de kosten blijven stijgen. Het is daarom belangrijk dat de raad zich bewust is van deze risico's en actief stuurt op beheersing, bijvoorbeeld door voorzichtig te begroten en tijdig prioriteiten te stellen.

3.2 Regionale ontwikkelingen

Powerport – Nederwiek 3

De (door)ontwikkeling van Powerport / Nederwiek 3 legt komende jaren het nodige beslag op personeel en de in de kadernota 2026 toegezegde budgetten. Op dit moment is (nog) geen beschikking ontvangen vanuit het Rijk. Dit betekent dat alleen bestedingen gedaan kunnen worden vanuit al eerder beschikbare kredieten.

De verwachting is dat medio 2026 de beschikking van Nederwiek 3 ontvangen wordt en dat meer bekend wordt over mogelijke compensatie voor de extra ambtelijke kosten die gemaakt worden. Zodra deze informatie bekend is, wordt de raad hierover geïnformeerd in eerstvolgende P&C document.

Voor de verdeling over de vier projecten wordt uitgegaan van het amendement dat besloten is door de raad op 3 juli 2025. Ontvangsten mogen tot 2034 besteed worden ten behoeve van de volgende geselecteerde projecten:

- Gebiedsontwikkeling Dongemond
- Dorpshart Lage Zwaluwe
- Klimaatadaptatie/Gat van den Ham
- Dorpsvisie Wagenberg

3.3 Nieuwe wet- en regelgeving

1. Aanscherping energie- en duurzaamheidsregels

Bijvoorbeeld de actualisatie van de energiebesparingsplicht (vanaf 2027) en strengere eisen voor gebouwen en renovaties. Gemeenten moet naleving controleren en investeren in uitvoering, terwijl ook eigen vastgoed moet worden aangepast. Verduurzamingsopgave van de vastgoedportefeuille en op sportaccommodaties is (nog) onvoldoende in beeld en niet verwerkt in de huidige meerjarenraming. Verwachting is dat aanvullend budget vanuit de gemeente benodigd is om aan verduurzamingsopgave te kunnen voldoen.

2. Klimaat- en energietransitie (Klimaatakkoord)

Gemeente heeft een belangrijke rol in het aardgasvrij maken van wijken, verduurzaming en CO₂-reductie. Dit brengt kosten met zich mee voor regie, participatie, infrastructuur en ondersteuning van inwoners. Hoewel tegemoetkoming wordt ontvangen vanuit het Rijk, wordt volgens de huidige inzichten verondersteld dat de opgave groter is dan de ontvangen middelen. Dit zal in de toekomst een groter beslag leggen op de gemeentelijke middelen.

3. Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)

Gemeente moet uiterlijk in 2027 beschikken over een omgevingsvisie en werken aan een nieuw omgevingsplan. Dit vraagt langdurige inzet van personeel, aanpassing van systemen en extra toezicht- en handhavingstaken. In de komende periode zal dit nader worden uitgewerkt, waarbij ook wordt gekeken in welke mate dit binnen de huidige formatie en beschikbare middelen kan worden opgevangen.

4. Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg (vanaf 2026)

Deze verplicht gemeente tot regionale samenwerking, het opstellen van regiovisies en het gezamenlijk inkopen van specialistische zorg, wat extra organisatorische lasten en kosten met zich meebrengt.

Binnen regio West-Brabant Oost (WBO) is hier invulling aan gegeven middels de in september 2022 vastgestelde regiovisie, gevolgd door een strategieplan in september 2023. De overkoepelende inkoopstrategie is als logisch vervolg hierop in juli 2025 formeel vastgesteld en vormt een essentieel instrument om de jeugdhulp toekomstbestendig te maken. Dit betreft niet alleen het selecteren en contracteren van zorgaanbieders, maar ook de wijze waarop gemeenten de toegang tot ondersteuning organiseren, de samenwerking met aanbieders inrichten en de financiering vormgeven.

In 2027 gaat het vernieuwde jeugdhulplandschap van start. Als gevolg van opstartkosten bij aanbieders, transitiekosten door de overgang naar nieuwe contracten en frictiekosten in de uitvoering, zullen de kosten voor jeugdzorg in eerste instantie toenemen. Vooralsnog wordt uitgegaan van een extra last van €500.000 in 2027. Bij de begroting 2027 wordt beoordeeld of er sprake is van incidentele kosten of van een structurele uitwerking.

5. Kaderrichtlijn Water (KRW)

Uiterlijk in 2027 dient te worden voldaan aan de Europese Kaderrichtlijn Water. Dit brengt aanvullende opgaven met zich mee op het gebied van waterkwaliteit, biodiversiteit en inrichting van de openbare ruimte. Voor gemeenten betekent dit intensivering van maatregelen rondom riolering, afvalwaterbehandeling, afkoppeling van hemelwater en het terugdringen van vervuiling. De opgave vraagt om investeringen, integrale programmering met ruimtelijke projecten en nauwe samenwerking met waterschappen.

De omvang van de benodigde maatregelen en de bijbehorende financiële consequenties zijn op dit moment nog niet volledig inzichtelijk. Verwacht wordt dat deze opgave zal leiden tot aanvullende investeringen en structurele beheerlasten, die (deels) nog niet in de huidige meerjarenraming zijn opgenomen.

6. Europese natuurherstelverordening

De Europese natuurherstelverordening brengt naar verwachting op termijn aanvullende verplichtingen met zich mee voor het herstel en behoud van natuur en biodiversiteit binnen het gemeentelijk grondgebied. Hoewel de nadere uitwerking en consequenties voor gemeenten op dit moment nog niet volledig zijn uitgekristalliseerd, is duidelijk dat deze regelgeving impact kan hebben op ruimtelijke ontwikkelingen, beheer van de openbare ruimte en de inrichting van stedelijke en landelijke gebieden.

De gemeente houdt rekening met deze ontwikkeling door:

- Het versterken van natuur- en groenbeleid;
- Het integreren van biodiversiteitsdoelen in ruimtelijke projecten;
- Het reserveren van (mogelijke) financiële middelen voor toekomstige maatregelen.

De uiteindelijke financiële en beleidsmatige gevolgen worden, zodra meer duidelijkheid bestaat, nader uitgewerkt in de programmabegroting.

4. Financiële positie (beleid)

4.1 Reserves

Het beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen ligt vast in de financiële verordening ex art. 212 Gemeentewet. Vorming van reserves is de bevoegdheid van de gemeenteraad. In de jaarrekening 2025 is het voorstel opgenomen voor instelling van onder meer twee nieuwe bestemmingsreserves, betaalbare woningbouw en huisvesting aandachtsgroepen.

In de raadsbrief 20 januari 2026 is de raad geïnformeerd over de realisatiestimulans betaalbare woningbouw, welke in november 2025 door het Rijk is vastgesteld.

Op basis van de huidige woningbouwplannen wordt € 2,1 miljoen verwacht over 2026. Bij instelling van de bestemmingsreserve wordt een beschikbaar saldo per eind 2026 verwacht van € 2,6 miljoen (voor zover geen uitgaven tussentijds gevoteerd worden door de raad). In de jaarrekening 2025 is voorgesteld hiervoor een bestemmingsreserve te vormen.

4.2 Onderhoudsvoorzieningen

In 2026 worden verschillende (onderhouds)plannen opgesteld dan wel vernieuwd, wat tot hogere kosten leidt in opvolgende jaren. Dit heeft o.a. (niet uitsluitend) betrekking op:

- Meerjarenonderhoudsplan gebouwen, waarin verduurzaming van gebouwen dient te worden opgenomen.
- Meerjarenonderhoudsplan sportaccommodaties, waarmee een actueel inzicht wordt verkregen in de toekomstige onderhoudsopgave.
- Onderhoudsvoorziening wegen, welke per jaareinde 2025 op € 0 is geëindigd terwijl sprake is van forse prijsstijgingen en een kwaliteitsopgave op basis van de meest recente uitgevoerde wegeninspectie.

Deze benodigde voorzieningen zijn een verdere inperking van de exploitatieruimte.

4.3 Risico's en weerstandsvermogen

De raad heeft in de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen bepaald dat de weerstandsratio minimaal 1 moet bedragen. De weerstandsratio ligt al meerdere jaren ruim boven deze norm. Daarmee beschikt de gemeente over ruim voldoende weerstandscapaciteit om de geïnventariseerde risico's op te vangen en blijft er financiële ruimte voor toekomstige ontwikkelingen.

Tegelijkertijd blijven er ontwikkelingen die de komende jaren invloed kunnen hebben op het risicoprofiel van de gemeente. De grootste onzekerheden liggen naar verwachting bij de ontwikkeling van de zorgkosten, de prijsontwikkelingen binnen investeringsprojecten en de uitvoering van maatschappelijke opgaven, zoals het huisvesten van statushouders. Ook de druk op gemeentelijke financiën als gevolg van de herverdeling van het gemeentefonds vraagt blijvende aandacht.

Om de financiële positie ook op langere termijn gezond te houden, blijft de gemeente inzetten op actief risicomanagement en passende beheersmaatregelen.

4.4 Kengetallenontwikkeling

De financiële kengetallen uit de jaarrekening 2025 laten zien dat de gemeente Drimmelen er op dit moment financieel nog solide voor staat, maar dat de komende jaren om zorgvuldige keuzes vragen. Met name de stijging van de netto schuldquote en de geleidelijke daling van de solvabiliteit geven aan dat de financiële ruimte onder druk staat. Tegelijkertijd blijft de basis op orde: de solvabiliteit ligt nog ruim boven de signaleringswaarde en de structurele exploitatieruimte is positief.

Dat betekent dat de gemeente haar lopende verplichtingen kan blijven nakomen, maar dat de ruimte om nieuwe ambities te financieren niet onbeperkt is.

Vooruitkijkend in de begroting is rekening gehouden met een liquiditeitstekort, een investeringsachterstand en een forse investeringsopgave, bijvoorbeeld in onderhoud, voorzieningen en gebiedsontwikkeling. Dit betekent dat de gemeente naar verwachting vaker geld zal moeten lenen. Hierdoor kan de netto schuldquote verder oplopen en kan de solvabiliteit verder onder druk komen te staan. Tegelijkertijd is het positief dat de grondexploitaties naar verwachting neutraal blijven en dat de structurele exploitatieruimte in de meerjarenbegroting nog steeds overwegend positief is. Dit biedt een basis, maar vraagt wel om scherp sturen op prioriteiten en fasering van investeringen.

Daarnaast is de belastingcapaciteit inmiddels vrijwel gelijk aan het landelijk gemiddelde. Dit heeft de financiële positie versterkt, maar betekent ook dat de ruimte om de inkomsten verder te verhogen beperkt is zonder boven dat gemiddelde uit te komen. Voor de raad betekent dit dat toekomstige keuzes vooral gezocht moeten worden in het beheersen van uitgaven, het slim plannen van investeringen en het bewaken van financiële risico's.

5. Financieel kader 2027-2030

Het financieel kader omvat de spelregels, uitgangspunten en grondslagen voor het opstellen van de begroting. De uitgangspunten zijn gebaseerd op het Besluit Begroting en Verantwoording, de Financiële Verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet of gemeentelijk beleid en nota's. Dit beleidskader bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Meicirculaire 2026
2. Algemene begrotingsuitgangspunten
3. Uitgangspunten specifieke begrotingsonderdelen
4. Investeringsruimte
5. Capaciteit ambtelijke organisatie

Onderstaand volgt per onderdeel een nadere toelichting.

5.1 Meicirculaire 2026

De meerjarige ontwikkeling van het gemeentefonds op basis van de meicirculaire 2026 laat het uitstel van het ravijnjaar zien. In 2026 bedraagt de algemene uitkering circa €55,1 miljoen en stijgt deze in 2027 naar ongeveer € 58,2 miljoen. Vanaf 2028 zet echter weer een daling in, naar circa € 55,9 miljoen in 2028 en € 55,4 miljoen in 2029.

Deze ontwikkeling benadrukt dat de inkomsten uit het gemeentefonds de komende jaren niet stabiel doorgroeien, maar juist schommelen. Voor de raad betekent dit dat voorzichtigheid geboden is bij het structureel inzetten van deze middelen, zeker gezien de samenhang met het zogenoemde ravijnjaar.

Daarnaast spelen landelijke ontwikkelingen, zoals de afspraak in het landelijke coalitieakkoord van het schrappen van huishoudelijke hulp uit de WMO en de mogelijke wijzigingen in de verdeling van het gemeentefonds. Voorlopig is de uitkomst dat slechts op twee punten een wijziging wordt doorgevoerd per 1 januari 2027 en dat eerst verdere onderzoeken naar het effect van de huidige systematiek wordt verricht. Dit kan in de toekomst dus mogelijk impact hebben op de hoogte van de algemene uitkering voor gemeente Drimmelen.

Tenslotte moet worden benadrukt dat deze cijfers met de nodige voorzichtigheid betracht dienen te worden. In de gehanteerde rekenmodule van het ministerie zijn nog niet geïdentificeerde fouten aanwezig. De verwachting is dat deze voornamelijk betrekking hebben op het meerjarige beeld vanaf 2027 en verder. Dit maakt het extra belangrijk om bij de komende begrotingsrondes de actualisaties van het gemeentefonds nauwgezet te blijven volgen en waar nodig bij te sturen. Vooruitkijkend is het verstandig om financiële ruimte te behouden en niet volledig te sturen op deze voorlopige meerjarenraming.

5.2 Algemene begrotingsuitgangspunten

De gemeente werkt met een vaste planning- en control cyclus om te sturen en verantwoording af te leggen. Gedurende het jaar informeren we de raad via tussentijdse rapportages over de voortgang, de financiën en of we werken volgens de regels en afspraken.

Als er afwijkingen ontstaan, nemen we waar nodig bijsturingsmaatregelen. Gaat het om keuzes die invloed hebben op het beleid of de kaders, dan worden deze aan de raad voorgelegd.

Bij het opstellen van de begroting gelden de volgende uitgangspunten:

Uitvoerbaarheid staat voorop

Nieuw beleid is financieel, juridisch en organisatorisch uitvoerbaar binnen de beschikbare capaciteit.

Structureel sluitende begroting

De meerjarenbegroting moet minimaal structureel sluitend zijn. De laatste van de vier jaarschijven is in ieder geval structureel sluitend, waarmee voldaan wordt aan de voorwaarde voor de lichtste vorm van toezicht door de provincie (repressief toezicht).

Realisme in ramingen

De begroting gaat uit van realistische aannames en houdt rekening met onzekerheden en risico's. Er wordt gerekend met constante prijzen, alleen voor het eerste begrotingsjaar (2027) wordt rekening gehouden met prijsontwikkelingen.

Structurele uitgaven tegenover structurele inkomsten

Structurele uitgaven worden structureel gedekt, zodat de begroting ook op langere termijn in balans blijft. Tegenover structurele uitgaven kunnen dus géén incidentele inkomsten of incidentele meevallers staan. Uit de post 'Onvoorzien' worden géén structurele uitgaven gedaan.

Financiële tegenvallers binnen programma's opvangen – meevallers integraal afgewogen binnen het college

Tegenvallers door hogere lasten of lagere baten dienen door verlaging van lasten of hogere baten binnen het eigen programma opgevangen te worden. De inzet van hogere baten wordt integraal afgewogen binnen het college.

Integrale afweging

De raad weegt wensen voor nieuw beleid tegen elkaar en tegen de beschikbare financiële beleidsruimte af bij de begroting, die in het najaar voorafgaand aan het begrotingsjaar aan de raad wordt voorgelegd. Het coalitieakkoord en het daarvan afgeleide collegewerkprogramma zijn hierbij het uitgangspunt.

In geval het college of de raad een voorstel voor extra budget doet op een ander moment dan bij de integrale afweging, moet dekking worden aangewezen. Tenzij er sprake is van reëel aanwezige dekking, moet in het raadsvoorstel aangegeven worden welk bestaand beleid wordt geschrapt of verminderd ("oud voor nieuw").

5.3 Uitgangspunten specifieke begrotingsonderdelen

Voor het opstellen van de begroting worden voor de volgende specifieke onderdelen afzonderlijke uitgangspunten gehanteerd.

- a) Investerings
- b) Kapitaallasten
- c) Lokale heffingen
- d) Loonkostenontwikkeling
- e) Goederen en diensten prijsontwikkeling
- f) Jeugd, WMO en uitgaande subsidies prijsontwikkeling

Onderstaand volgt per onderdeel een nadere toelichting.

a) Investerings

Voor het investeringsvolume wordt uitgegaan van de meerjarige investeringsprognose, zoals deze bij de Begroting 2027 wordt geactualiseerd.

b) Kapitaallasten

De kapitaallasten bestaan uit de afschrijvingslasten en de rentelasten. De afschrijvingslasten worden berekend over de boekwaarde van (im-)materiële vaste activa. Start van afschrijven is het jaar ná gereedkomen van de investering. De rentelasten worden toegerekend aan de (im-)materiële vaste activa door middel van het rente-omslagpercentage, op basis van de boekwaarde op 1 januari. Deze is voor 2026 begroot op 1,2%.

c) Lokale heffingen

De OZB opbrengsten worden in eerste instantie slechts verhoogd met een percentage dat is gebaseerd op de algemene kostenstijging, bestaande uit het gewogen gemiddelde van de verwachte inflatie en loonkostenstijging ambtelijk apparaat, rekening houdend met een groei van het aantal objecten.

Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing geldt een systeem van gesloten financiering, met een uitgangspunt van (maximale) kostendekkendheid van 100%. Hierbij wordt gebruik gemaakt van egalisatievoorzieningen om schommelingen in kosten en opbrengsten over de jaren heen te dempen en zo stabiele tarieven voor inwoners te bevorderen.

Overige heffingen worden geïndexeerd op basis van loonkostenontwikkeling. Hier zijn uitzonderingen op, zoals bijvoorbeeld de leges met betrekking tot evenementen waarvoor op 18 december 2025 besloten is om deze in drie fases te verhogen om deze in lijn te brengen met tarieven van omliggende gemeenten.

d) Loonkostenontwikkeling

Op basis van de cao-gemeenten 2025-2027 wordt een indexering van de lonen verwacht van 1,6%. Daarin is geen rekening gehouden met loonsverhogingen op basis van de CAO ná 1 januari 2027.

e) Goederen en diensten prijsontwikkeling

Het CPB heeft op 12 maart 2026 het Centraal Economisch Plan (CEP) gepubliceerd met vooruitzichten voor de economie en de overheidsfinanciën. Op basis van meer recente marktverwachtingen voor gas- en olieprijsen zou de energie-inflatie hoger uitkomen, met een direct effect van ongeveer 0,6% op de totale inflatie. Totale inflatieverwachting voor 2027 is daarom 2,8%.

Dit percentage wordt ook gehanteerd voor te ontvangen huren en pachten.

f) Jeugd, WMO en uitgaande subsidies prijsontwikkeling

De gemeente volgt de berekeningswijze van ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport voor de verwachte prijsindexering van de uitgaven in de zorgsectoren voor materiële kosten en personele kosten. Dit leidt tot een verwachte indexatie van 3,7% in 2027.

Uitgaande subsidies worden met hetzelfde percentage geïndexeerd, omdat de dienstverlening van de subsidie ontvanger hiermee het meeste raakvlak heeft.

Voorbehoud indexatie 2027

De gehanteerde indexatie voor 2027 is gebaseerd op de huidige inzichten. Gezien de aanhoudende inflatiedruk en de recente hogere inflatiecijfers bestaat het risico dat de uiteindelijke indexatie hoger uitvalt dan waarmee momenteel rekening wordt gehouden. Indien dit zich voordoet, wordt de raad voorgesteld de daaruit voortvloeiende financiële effecten in de begroting 2027 te verwerken.

5.4 Investeringsruimte

In de jaarrekening 2025 is een prognose opgenomen van de realisatie van projecten die op dit moment nog niet zijn afgerond. Hieruit blijkt dat er een achterstand is in de uitvoering van investeringen van circa € 21 miljoen. Deze achterstand kan worden verklaard door verschillende factoren. De belangrijkste daarvan is het streven om 'werk met werk' te maken, met het oog op efficiëntie en het beperken van overlast voor inwoners.

Dit houdt in dat werkzaamheden aan het wegonderhoud worden gecombineerd met de vervanging of aanleg van riolering, zodat de straat slechts één keer open hoeft.

Deze achterstand in investeringen komt echter boven op de investeringsprognose 2026, het meerjarige perspectief uit de begroting 2026 en de mutaties uit de voorjaarsnota. De in de paragraaf regionale ontwikkelingen beschreven kredieten gelieerd aan de Nederwiek 3 projecten zijn hierin nog niet meegenomen.

De uitvoering van de al eerder door de raad vastgestelde projecten vergt veel van de ambtelijke capaciteit in de uitvoering. Concluderend kan daarom gesteld worden dat slechts beperkte investeringsruimte is en door de raad prioriteiten moeten worden gesteld.

5.5 Capaciteit ambtelijke organisatie

De capaciteit binnen de ambtelijke organisatie in balans houden met ambities en wettelijke taken die moeten worden uitgevoerd, is een continu aandachtspunt. Geconstateerd is dat de afgelopen jaren zaken niet of onvoldoende zijn meegenomen in de P&C cyclus als het gaat om de formatie. Dit wordt op dit moment stap voor stap in beeld gebracht. Dit wordt hersteld in de Begroting 2027.

Belangrijk hierbij is dat dit ook zal vragen om meer budget. Hoe groot de financiële impact exact is, wordt op dit moment in beeld gebracht. Uw raad ontvangt op korte termijn een raadsinformatiebrief over dit onderwerp.